

Nyilas Károly köszöntése

Az ünnepezt kiskereskedő apa és bolti eladó anyja egyetlen gyermekeként 1946. július 15-én született Nagydoboson. Általános iskolai tanulmányait szülőhelyén kezdte meg, majd a kisvárdai gimnáziumban folytatta. Ottani biológus tanárának hatására 1964-ben sikeres felvételi vizsgát tett a nyíregyházi főiskola biológia-mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok szakára. Ezt követően egy év katonai szolgálatra vonult be. 1969-ben kapta meg főiskolai diplomáját, majd 1974-ben a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen biológia szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett.

1972-ben kötött házasságot Medveczky Anna Mária biológia, rajz, környezetvédelem szakos általános iskolai szakvezető tanárnővel. Orsolya nevű leányuk andragógusként a Nyíregyházi

Egyetemen oktatója, jogi végzettségű Kornél fia közjegyzőjelölt.

Nyilas Károly 1967 és 1970 között a nyírmadai általános iskola tanára volt. 1970-től a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola munkatársa tanszéki munkaerői (1970–1973), tanársegédi (1973–1976), adjunktusi (1976–1984), végül nyugdíjba vonulásáig docensi (1984–2012) beosztásban. A Pécsi Janus Pannonius Egyetemen, a miskolci Nagy Lajos Király Magánegyetemen, valamint a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Főiskolán megbízott oktató volt. A főiskolán emberanatómiát és élettant, humánbiológiát oktatott. A felnőttoktatásban 1967 óta vett részt. Munkásságának utolsó éveiben az Országos Képzési Jegyzék Gyógyszertári asszisztens elnevezésű képzése kurzusaiban tanított. A főiskolai hallgatók és oktatók polgárvédelmi, munkavédelmi és tűzvédelmi oktatásának szervezője és előadója volt.

A nyíregyházi főiskolán 1983 és 1991 között személyügyi, vezetői feladatokat is ellátott. Az Állattani Tanszék megbízott vezetője, a Biológiai Intézet csoportvezetője, intézetvezető helyettese, a Főiskolai tanács tagja, a Tudományos Diákkör vezetője, a Polgárvédelmi Szervezet vezetője, biztonságvédelmi-honvédelmi referens volt. 1997-ben megszervezte és lebonyolította a XXIII. Országos Diákköri Konferencia Nyíregyházán megtartott Természettudományi szekcióját.

Tudományos tevékenységét 1973-ban Nemeskéri János irányításával kezdte meg. Vizsgálta a rétközi általános iskolás gyermekek növekedését, amelynek eredményeit „A demecseri 6–18 éves tanulók antropológiai vizsgálata” című szakdolgozatában ismertette. 1979-ben summa cum laude eredménnyel védte meg „Egy földrajzi tájegység (a Rétköz) 6–14 éves általános iskolai tanulóinak összehasonlító testfejlettségi vizsgálata” című egyetemi doktori értekezését. Kandidátusi disszertációjához (A rétköz gyermekek testi fejlettsége, biológiai státusa) nemzetközi viszonylatban is nagy elemszámú gyermekfejméretet gyűjtött. Ez a disszertációja azonban sajnos nem került megvédésre.

1980-ban Szabolcs-Szatmár megye értelmi fogyatékosainak humánbiológiai vizsgálatába kapcsolódott be. 1988-ban OTKA pályázat keretében a Felső-Tisza-vidék és Rétköz népességének populációgenetikai kutatását vezette. 1991-től újabb OTKA pályázat részeseként „Az Észak-Tiszántúl honfoglalás kori és Árpád-kori népességének rekonstrukciója csontvázletek alapján” című kutatásban vett részt. 1995-től Gyenis Gyula OTKA pályázatának keretében fiatalok országos obezitás vizsgálatába kapcsolódott be. Rétközi gyermeknövekedés vizsgálatait 10 évenként megismételte és kiterjesztette a Nyírségre és a Szatmár-Beregi síkságra is. Publikációinak száma 138, aktív működése alatt 194 szakelőadást és 256 ismeretterjesztő előadást tartott.

Több tudományos ismeretterjesztő szervezetben dolgozott. 1970-től tagja a Természettudományi Ismeretterjesztő Társulatnak, 1974-től több cikluson át a Társaság Szatmár-Bereg megyei csoport Biológiai Szakosztályának titkára volt. A Magyar Biológiai Társaság Embertani Szakosztálya vezetőségének négy ciklusban volt tagja. Átszervezéséig társelnöke volt a Debreceni Akadémiai Bizottság Humánökológiai Munkabizottságának.

Külföldi tanulmányúton vett részt testvérintézményekben. Így a Szovjetunióban az Ungvári Állami Egyetemen (1972, 1974, 1980), Romániában a Bakau főiskolán (1977), Csehszlovákiában az Usti Nad Laben-i Egyetem Pedagógiai Fakultásán (1979), Finnországban a Kajaani Egyetemen (1986), Csehszlovákiában a Kassai J. Safarik Egyetemen (1981), Dániában a Skive Főiskolán (1988), Olaszországban a Messsina Egyetemen (1990), Kanadában a Soros alapítvány révén a torontói és montreáli magánegyetemeket, illetve a vancouveri Columba College-t (1986) látogatta meg.

Munkásságának elismeréseként kapta meg a Magyar Honvédelmi Szövetség Kiváló munkáért bronz és ezüst fokozatát, továbbá Miniszteri dicséretben részesült. Honvédelmi Érdemérmét, Bessenyei Emlékérmét, Hortobágyi Tibor emlékérmét, Nagydobosért Emlékérmét, Kiváló oktató kitüntetést kapott.

Nyilas Károlynak jelentős szerepe volt abban, hogy a nyíregyházi főiskolán és annak utódintézményében a Rajkai Tibor – a hazai sportantropológia megalapítója – által 1963-ban megkezdett biológiai antropológiai oktatás és kutatás folytatódott, és a mai napig is megmaradt, és ennek eredményeként számos szakdolgozat, doktori értekezés készült.

E sorok írójának szerencséje volt többszöri meghívás alapján részt venni a Nyíregyházi Főiskola Állattani Tanszékének – elsősorban Nyilas Károly által – szervezett tudományos ülésein. Ezekon tapasztalni lehetett az ottani különlegesen baráti légkört, a tanárok és hallgatók őszinte, nyílt kapcsolatát. Ebben nagy szerepe volt a szerény, mindig jó humorú, fiatalos Nyilas Károlynak. Kívánjuk, hogy nyugdíjas éveiben is őrizze meg ezeket a tulajdonságait, amihez jó egészséget, boldogságot, örömet kívánunk.

Farkas L. Gyula

Felhasznált irodalom

- Balogh Á. (szerk. 2017): *A Nyíregyházi Főiskola 55 éve*. Nyíregyházi Egyetem. pp. 273.
- Balogh Á. (szerk. 2019): *A Nyíregyházi Főiskola Arcképcsarnoka*. Nyíregyházi Egyetem. pp. 158.
- Farkas, Gy. (1995): A történeti embertani kutatások helyzetének alakulásai Magyarországon az utolsó 50 évben. *Anthropologiai Közlemények*, 59: 13–19.
- Farkas, Gy. (2018): Változások 1990 és 2017 között a magyar biológiai antropológiában. *Anthropologiai Közlemények*, 59: 79–93. DOI: <https://doi.org/10.20330/AnthropKozl.2018.59.79>
- Makra, Sz., Nagy, E. (2013): *A magyar antropológia bibliográfiája (1984–1988)*. http://real.mtak.hu/10809/1/BAH_1984-1988.pdf